

Любов Климко

студентка гр. ЕУПзм-11,

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Науковий керівник: д.с.-г.н., професор Юрій Гайда

ПОДАТКОВЕ СТИМУЛЮВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В сучасних умовах господарювання основною домінантою ефективного розвитку економіки держави виступає підприємницька активність. Саме підприємницька діяльність слугує потужним драйвером, завдяки якому відбувається врегулювання низки ринкових ситуацій, зокрема, пов'язаних із зайнятістю та безробіттям, добробутом населення, розвитком конкурентного середовища, освоєнням нових ринків виробництва та збуту. Роль підприємницької діяльності надзвичайно важлива, оскільки вона сама актуалізує питання постійного моніторингу показників її динаміки та розвитку. Здійснення останнього можливе лише за умов сприятливого зовнішнього середовища, складовою якого, безумовно, виступає держава, на яку покладається роль регулювання підприємницької діяльності, в тому числі за допомогою податкового інструментарію.

На початку 2022 року бізнес України зустрівся з важким завданням – працювати і вижити під час війни. У 2019 році підприємці адаптувалися працювати в умовах «локдауна», спричиненим COVID-19, а вже через 3 роки нова трагедія, найтрагічніша і найжорстокіша. Частина підприємств зруйнована, а інші залишилися на тимчасово окупованих територіях. В цей період український бізнес має тенденцію до закриття, руйнується інфраструктура, спостерігаються логістичні дисбаланси, дефіцит товарів, інфляція та девальвація, суб'єкти підприємництва рятують себе і сім'ю. За перший місяць війни український бізнес втратив в рази більше, ніж за часи епідемії. Економіка поступово перейшла на режим воєнного стану. Складно, і фактично неможливо стало продовжувати діяльність бізнесу без додаткових важелів зі сторони держави та фінансової підтримки міжнародних інституцій. Для забезпечення наповнення бюджету Кабінет Міністрів розробляє ряд законопроектів, які спрямовані запобігти падінню економіки країни за рахунок податкового стимулювання бізнесу [1, с. 174].

На сьогодні головним завданням в аспекті податкової політики держави є розроблення і реалізація такої системи податкового стимулювання підприємницької діяльності, яка б дала змогу суб'єктам підприємництва активно розвиватися. Адже саме на них покладено визначальну роль у підтримці і відновленні національної економіки України у післявоєнний період. Завдяки ефективному розвитку суб'єктів підприємницької діяльності у найкоротший період можна буде досягти великої кількості робочих місць та наростити обсяги виробництва [2, с. 37], що однозначно позитивно вплине на економічний розвиток країни загалом.

За даними Міністерства економіки України, опублікованими 28.04.2022 р., 601 підприємство, що взяли участь у програмі релокації, завершили переїзд з

областей, де тривають бойові дії. 390 з них вже відновили роботу на нових майданчиках у західних регіонах України. Ще 87 підприємств перебувають на різних стадіях транспортування [3]. Незабаром переїде ще 151 підприємство, що на сьогодні вже знаходяться на маршрутах або оформлюють необхідні документи.

Таким чином, незважаючи на всі послаблення, відновлювати бізнес сектор в умовах війни вкрай важко. І хоч, за даними опитувань Європейської Бізнес Асоціації, кількість непрацюючих підприємств зменшується, але вона досі критична, і навіть ті, кому вдалось запустити роботу, не можуть працювати на повну [4, с. 145]. Шкода та жодні стимули не можуть перекрити того, що існує постійна загроза знищення інфраструктури, логістики, проблема із сировиною загострюється, особливо з огляду на жорстке валютне регулювання, спроможність населення купити зменшується з геометричною прогресією та існує серйозна проблема з нестачею людей, пов'язана із міграцією та мобілізацією. За таких умов відновити діяльність та вижити – ще той виклик навіть для підприємств, які знаходяться у відносно безпечних регіонах, не кажучи вже про бізнес, який виживає на окупованих територіях. Представникам бізнесу у боротьбі за фінансово виснаженого війною клієнта доводиться проявляти неабияку винахідливість, креативність та освоювати навички кризового податкового менеджменту.

Список використаних джерел:

1. Скорик М., Брухаль В. Податкове стимулювання бізнесу в умовах воєнного стану. *Молодий вчений*. 2023. № 4 (116). С. 173–177.
2. Ангелко І. В. Фіскальні аспекти державного регулювання підприємницької діяльності в Україні. *Ефективність державного управління*. 2022. Вип. 4. С. 35–39.
3. Урядовий портал. Релокація бізнесу: переїзд завершили понад 600 підприємств, 340 відновили роботу. Міністерство економіки України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/relokaciya-biznesu-pereyizd-zavershili-ponad-600-pidpriyemstv-340-vidnovili-robotu-minekonomiki>
4. Краєвський В. М., Костенко О. М., Скорик М. О. Податковий аудит: контрольно-методична спрямованість сутності та праксеологічність призначення. *Бізнес-навігатор*. 2022. Вип. 3 (70). С. 143–148.